

EEN SCHITTEREND MEESTERWERK

Hoe het christendom
kijkt naar natuur

365 keer inspiratie

Samengesteld door
CEES BAAN

Inleiding

Een lindeboom van 24 karaats goud is prachtig, maar hoe veel wonderlijker is het niet als zijn wortels, stam, takken en bladeren, seizoen na seizoen, groeien, verkleuren, vallen en weer opbloeien? In de natuur ontmoet je, elke dag en nacht, wonderen die geen mens kan bedenken. Welke kunstenaar verzint, uit het niets, het zonnestelsel, planten en dieren? De grootheid van deze Schepper is zelfs te zien in de vernuftige en schitterende anatomie van een luis.

Uit alle eeuwen, van voor het jaar nul tot en met vandaag, en uit elke religieuze hoek, van rooms, joods tot en met Keltisch wordt de Schepper geroemd.

Mijn wens is dat de schepping jou met zo veel bewondering vervult dat het minste plantje je aan de Schepper herinnert. Eén grasspriet is al genoeg om heel je denken te vervullen wanneer je de vaardigheid ontdekt waarmee het is gemaakt.

Basilius de Grote (329-379)

Een schitterend meesterwerk

Ooit was het complete universum woest, donker en verlaten. Nergens een teken van leven. De aarde was een vreemde, kale bol met niets erop of eraan. Er was zelfs geen wind om over dat niets te waaien. De zon was ongedacht. Lente, regen en bergen moesten nog uitgevonden worden. Er klonk geen enkel geluid, niets had een naam, gezicht of kleur, want er bestond niets. Totaal niets.

En uit dit niets ontwierp Hij in 'no-time' zon, maan en sterren, de wind, vissen in het water, dieren op het land, vogels in de lucht, de planten, bloemen en bomen. Elk beestje, van mug tot olifant, gaf Hij vorm, geur en karakter. Om orde en rust te creëren deelde Hij de dag in lichte en donkere uren in. De mens zou een beetje op Hemzelf lijken. Adam werd de eerste tuinman op aarde. Miljarden mannen en vrouwen werden daarna, op uiterst wonderbaarlijke wijze, geboren, en ieder menskind kreeg een onvergeleijkbare iris en vingerafdruk.

Wat vind je van zo'n Schepper? En hoe kijk je naar zijn schepping?
Meester Eckhart: 'Als ik genoeg tijd doorbracht met het kleinste schepsel, zelfs met een rups, dan zou ik nooit een vertelling hoeven voorbereiden. Zo vol is elk schepsel van God!'

Eckhart von Hochheim was een middeleeuws theoloog en filosoof. Hij behoorde tot de orde der dominicanen (1270-1327).

In *Een schitterend meesterwerk staan* 365 reacties, citaten en songteksten over Schepper & schepping.

DE PROFEET

De natuur speelde, eeuwen geleden, in het dagelijks leven ook al een rol van betekenis. Niet alleen letterlijk, ook figuurlijk was er sprake van 'vervuiling'.

Twaalf profeten trokken, in het Oude Testament, fel van leer tegen het egoïsme, misbruik van de natuur, de verloedering van normen en waarden. Er is geen nieuws onder de zon.

Gelukkig gaven die profeten ook advies en fungeerden ze als moreel kompas. Ondanks de beroerde situatie van mens en natuur, gloorde er, mits de koers werd gewijzigd, een mooie toekomst.

Er is geen nieuws.

Vanaf de vroegste eeuwen tot en met vandaag hebben niet alleen de schrijvers van de Bijbel, maar ook kunstenaars, wereldleiders,

dichters, grote en kleine mensen hun licht laten schijnen over de zeldzame schoonheid van de schepping. Sommigen in een gedicht, anderen met een hartveroverend citaat en derden in een songtekst.

Lucebert (1924-1994) schreef in zijn gedicht 'De zeer oude zingt': 'Alles van waarde is weerloos.' Het zijn woorden die ook naar de natuur verwijzen, naar wat klein en kwetsbaar is en hoe dat tegelijk het kostbaarste en waardevolste is wat op aarde leeft.

IN VUUR EN VLAM VOOR DE NATUUR

Wie hartgrondig verlangt naar een vuur-en-vlamervaring, zou naar buiten moeten gaan. Daar, waar je onder zon of maan alleen bent met de hemel, de wind en met machtige, oude bomen. En waar je kunt luisteren naar het concert van fluitende vogels, ruisende regen en fluisterende of bulderende golven van de zee. Oog in oog met de natuur word je liefdevol omarmd door een schitterend meesterwerk.

In de natuur voel je dat alles is zoals het moet zijn. Daar ervaar je het evenwicht tussen licht en donker, de balans van de getijden en de seizoenen. Zolang dit bestaat – en dat zal altijd wel zo zijn – weet ik dat er onder welke omstandigheden ook, troost is voor elk verdriet. En ik geloof dat de natuur veel pijn, zorg en angst kan wegnemen. Juist aan het strand, in het bos of in de bergen vind je het plezier, het wonder en de schoonheid van het leven weer terug.

DE GROTE UITVINDER

Op een dag vroeg de lerares aan haar leerlingen: 'Welke uitvinder heeft de wereld en de mensen op een positieve manier veranderd?' Bijna elk kind in de klas stak een vinger op. De een riep: 'Thomas Edison (1847-1931), want hij was de uitvinder van de lamp.' Inderdaad, een prachtige en belangrijke vondst. 'Nee,' zei een ander, 'de gebroeders Wright – Orville (1871-1948)

en Wilbur (1867-1912) – want zij bouwden het eerste vliegtuig. Zonder vliegtuigen komen we nergens!’

‘Leonardo da Vinci (1452-1519),’ zei een ander. Hij was zelfs uitvinder van beroep, bovendien: ingenieur, filosoof, architect, kunstenaar, medicus, natuurkundige en scheikundige. Hij kon alles! Eigenlijk was Alexander Bell (1847-1922) de belangrijkste uitvinder... van de telefoon! Wie kan nog fatsoenlijk leven zonder een telefoon?

Of toch Tim Berners-Lee (1955), de uitvinder van het wereldwijde web (www)? Over de hele wereld gebruiken mensen 24/7 Google en vind je op – bijna – alle vragen het antwoord.

Maar uiteindelijk is Henry Ford (1863-1947) de grootste uitvinder, want hij was de geestelijk vader van de auto! Je kunt je het wereldbeeld zonder auto niet meer voorstellen.

Stuk voor stuk geweldig geniale mensen die met hun enige uitvinding de mensen hebben verrijkt, beïnvloed en veranderd.

Toch was er één meisje in de klas dat het waagde om te roepen: ‘Ja maar, juf, ik kies voor God!’ Zij had ergens gehoord dat Hij niet alleen de hemel, maar ook de aarde had bedacht met bomen, bloemen, dieren en mensen. Wie verzint er nu zomaar de zon, de maan en de sterren, die ook allemaal stralen, schijnen en ons dagelijks leven tijd en richting geven? En niet één soort bloem, maar duizenden, en allemaal ongelooflijk mooi, ook nog in prachtige kleuren (die Hij ook al heeft verzonnen) en geuren (die Hij ook, een voor een, heeft bedacht). Net als dieren... zo sterk als tijgers en zo klein als mieren! Het meisje keek rond met pretoogjes: ‘Wie denken jullie dat de regenboog heeft bedacht? De regenboog! Zoiets komt in geen mensenhoofd op, hoor...’

Het meisje somde even op hoeveel soorten vogels er zijn, die een voor een een ingebouwd navigatiesysteem hebben, elk met ook nog een eigen geluid, en honderden boomsoorten over de hele wereld! Elke vogel, bloem en boom is speciaal door God ontworpen. Plus het complete zonnestelsel... miljoenen sterren allemaal op gepaste afstand, met uniek licht dat al eeuwenlang schijnt! Ze vertelde dat je alle uitvindingen van God elke dag tegenkomt in

rozen, beukenbomen, de Grote Beer, labradors, roodborstjes, in de regen... en, o ja, ook in de meeste mensen!

Het meisje (11) vond dat God, al tienduizend jaar, de grootste uitvinder is, de allergrootste en voor altijd.

*

Laat je, dag na dag, verrassen, ontroeren en verwonderen door de wijze waarop het christendom naar de natuur kijkt. Er is niets nieuws onder de zon, maar alles in de natuur was, is en blijft altijd een wonder boven wonder!

Januari

- 1 Zie de zon, zie de maan, zie de sterren in hun baan, sterren
ontelbaar, overal vandaan. Onvoorstelbaar wonderlijk ge-
daan.

Rikkert Zuiderveld

- 2 Ten slotte kraait de haan. Het morgenlicht springt als een
hinde uit het struikgewas. Ik laat het dal van de nacht achter
mij. En voor mij ligt het als een vlakke, uw dag. Ik voel, nu de
warmte zich nestelt, hoe koud de duisternis was. Verzet wekte
zij, ik dreef van het zweet. Licht is overgave, wijst mij uw weg
naar de rivier waar ik mij languit neerleggen kan...

Anton Ent

- 3 Er is niets mis met lezen over de natuur, maar als je door de
bossen loopt en goed luistert, kun je meer leren dan uit boe-
ken, want als zij spreken, is het de stem van God.

George Washington Carver (1861-1943)

4 **Dol**

Kijk, daar is de winterkoning!
Luister even naar zijn lied.

Hij behoort tot de zangvogels.
Maar zingen kan hij niet.

Toch zet hij een flinke keel op.
Hij gelooft in zijn gefluit.

Kijk, daar is de winterkoningin!
Zij is dol op 'n ander geluid.

Bas Rompa

- 5 Hele volksstammen vertrappen een bloem in het stof zonder
er ook maar één keer aan te denken dat zij een van de heerlijk-
ste gedachten van God onder hun hak hebben.

J.G. Holland (1819-1881)

6 In mijn hart geloof ik dat God ons voorbij de uitsluitende zorg voor onze medemens zal brengen naar de zorg voor de vogels in onze achtertuin, de vissen in de rivier en elk levend schepsel dat op aarde is.

John Wesley (1703-1791)

7 Zon en maan, zing voor Hem.
Zing, alle heldere sterren.
Zing voor Hem, hoge hemel,
En ook het water daarboven.
Zing, dieren in de diepe zee,
Bliksem en hagel, sneeuw en wolken,
En winden, die doen wat Hij zegt.
Zing voor Hem, bergen en heuvels.
En alle bomen en planten.
Zing, wilde en tamme beesten,
Alle kleine dieren en alle vogels.

Psalms 148, Bijbel in gewone taal

8 **De Profeet**

Het is een hopeloze toestand met de mensen in dit land. De politieke en geestelijke leiders zijn niet eerlijk en er is weinig of geen onderlinge liefde. Ik zie een en al agressie, meened en bedrog. Aan de hand van een 'stuk hout' willen ze, nota bene, de toekomst lezen (4:12). Hoe diep kun je zakken? Wat moet ik hiermee beginnen?

We moeten terug naar oude waarden en normen. Kom met spijt en excuses, vraag vergeving. Vertrouw op geloof, hoop en humor. Er is hoop!

Want God zal – dan – als dauw zijn voor het land (14:6). Het zal bloeien als een lelie, wortelen als een ceder op de Libanon, zijn takken zullen uitlopen. Het landschap zal pronken als een prachtige olijfboom.

Hosea, Oude Testament

9 Wie is er naar de hemel geklommen en weer afgedaald? Wie heeft de wind met zijn handen gevangen? Wie heeft het water in zijn mantel gebonden? Wie heeft de grenzen van de aarde bepaald? Noem mij zijn naam, en de naam van zijn zoon, als je die kent.

Spreuken 30

10 God heeft het evangelie niet alleen in de Bijbel geschreven maar ook op de bomen en in de bloemen, de wolken en de sterren.

Maarten Luther (1483-1546)

11 De bloemen en de heesters
als sluiers van een bruid
breiden het vuur des geestes
over de aarde uit.

Zij bloeien zo uitbundig,
zij zingen overluid
als was hun bloei oneindig,
hun lied onsterfelijk.

Zij vliegen zo voortvarend,
zij wiegen in de wind
en zingen op de aarde
de zon die overwint.

Willem Barnard (1920-2010)

12 **Laudato Si'**

De zon en de maan, de ceder en het bloempje, de adelaar en de mus; het schouwspel van hun oneindige verscheidenheid betekent dat geen enkel schepsel aan zichzelf genoeg heeft. Zij bestaan slechts in onderlinge onafhankelijkheid om elkaar aan te vullen en ten dienste te zijn van elkaar.

Paus Franciscus

13 God gaat op een prachtige manier om met dieren. Hij opent daarbij de ogen van mensen, zodat ze aandacht krijgen voor andere schepselen. Een mooi voorbeeld is Jona, die prompt vergeet dat er in Nineve ook ander leven is dan menselijk leven. Mensen en dieren worden dikwijls door God bij elkaar geplaatst. Zo worden de landdieren, net als de mens, op de zesde dag geschapen, gaan ze mee in de ark van Noach en trekken ze samen met mensen vanuit Egypte naar de berg Sinaï. Mens en dier vormen een tandem in de Bijbelse geschiedenis en ontvangen beiden hun eigen rol in het verhaal dat God met deze schepping gaat.

Raymond R. Hausoul

14 Van alle welgeschapen dingen
willen wij nu vrolijk zingen,
wel het meest van deze vier:
aarde, water, wind en vuur.

Op aarde mogen mensen wonen
tussen hout en groen van bomen,
waar de wijde akkers zijn,
bij het brood en bij de wijn.

Het water en de malse regen
geeft de aarde heel veel zegen
en de boten op de zee
dragen al haar vruchten mee.

De vlugge wind kan niemand vangen,
maar de lucht is vol gezangen,
in de wind daar is het feest,
God is goed voor ons geweest.

En daarom gaf Hij nog op aarde
om de warmte te bewaren

vuur dat in de oven brandt,
liefde van de Overkant.

Tom Naastepad (1921-1996)

- 15 Wat mijn ogen ooit ontwaarden, droeg het merk van Gods beleid. Hij heeft hemel, zee en aarde om mijn bestwil toebereid. Dieren, kruiden uitgelezen, alle vrucht aan struik en boom, bronnen, vissen in de stroom, overal is 't goed te wezen.

Paul Gerhardt (1607-1676)

- 16 Alles in deze wereld dat lieflijk, verrukkelijk en vriendelijk is, de zuiverheid van de lucht, de schoonheid van de seizoenen, de vreugde van het licht, de melodie van geluiden, de pracht van kleuren, de heerlijkheid van geuren, de schittering van kostbare stenen; het is niets anders dan de hemel die door de sluier van deze wereld heen breekt.

William Law (1686-1761)

- 17 Over Maarten Luther gaat het verhaal dat hij ooit schreef: 'Als ik zou weten dat morgen de wereld vergaat, plant ik vandaag nog een appelboom.' Daaruit spreekt het besef: zolang deze aarde bestaat, ben ik geroepen om te doen wat ik kan, voor God, mijn naaste en Gods goede schepping. Gelovigen worden geroepen om kleine en grote stappen te zetten in een levensstijl die past bij de eerbied voor de schepping, juist omdat zij de Heer van de schepping kennen. We verwachten een nieuwe aarde. Deze verwachting maakt ons niet onverschillig ten opzichte van de huidige aarde maar scherpt onze verantwoordelijkheid aan. Dat is waarom Luther, al was het op de laatste dag, met vreugde een appelboom zou planten.

René de Reuver

18 **De Tuinman**

De tuinman is na het avondeten naar zijn tuin gewandeld en zit op het bankje, met zijn rug tegen de wand van het hok met gereedschap.

Hij tuurt naar de ceder, die op meer dan duizend meter hoogte op de berg in de verte staat, en prijst zich gelukkig dat de ceder geen plek heeft opgeëist in zijn bescheiden tuin; door zijn indrukwekkende formaat zouden de andere bomen geen schijn van kans hebben gehad.

Als de maan opkomt en zich in de takken van de ceder lijkt te nestelen, snapt de tuinman opeens dat niet alleen het formaat van de ceder en de kracht van het hout zich uitstekend lenen voor de bouw van paleizen en tempels. Het moet ook het geheim zijn dat de maan met de ceder deelt, een geheim dat onbereikbaar zal blijven voor andere bomen. Maar zij dragen eigen geheimen in hun takken, stammen, wortels, talrijke bladeren en vruchten.

Bas Rompa

19 Zeg dus niet: Ik blijf voor Hem verborgen. Wie daarboven zou aan mij denken? In de massa val ik toch niet op. Wie ben ik in die onmetelijke schepping? Besef dat de hemelen, tot de hoogste hemel toe, de diepte van de zee en de aarde, vallen onder zijn blik. Elk beestje, hoe nietig ook, wordt door de Schepper gezien. Hoeveel te meer ieder mensenkind.

Sirach

20 De mens is met rede begiftigd, met de macht om te scheppen, zodat hij iets kan toevoegen aan wat hem gegeven is. Maar tot nu toe is hij geen schepper geweest, maar slechts een verwoester. Bossen blijven verdwijnen, rivieren verdrogen, wilde dieren sterven uit, het klimaat gaat kapot en het land wordt met de dag armer en lelijker.

Anton Tsjechov (1860-1904)

21 Want den Hemel, de Lucht, de Aerde, ende de Zee roepen uyt der keele overal om seerst datter een eenigh God zy, die alle dinghen bestiert, ghelijck hy deselve eertijds uyt niet dan zynen wille gheschapen heeft. Want wat is doch de geheele wereltd anders, als een groot Boeck, waer inne men Gods heerlijkheyd aenschout ende leest.

Du Plessis

22 **Goed eten...**

In de Bijbel heeft voedsel een verwijzende, diepere betekenis. Meer dan zeshonderd keer spreekt de Bijbel over eten, en daarmee is dit een van de meest besproken onderwerpen. Eten vertelt een verhaal, het verhaal van God en mensen. Samen eten verbindt mensen, net als religie van het goede soort. Aan tafel worden vreemden vrienden. De geloofsge-meenschap is er om mensen met elkaar, met de schepping (de aarde) en met God te verbinden.

Han Wilmink

23 Ik heb deze kostbare en kwetsbare wereld aan jullie toevertrouwd. Wees er dus zuinig op. Alles hangt op een wonderlijke manier met elkaar samen, en iedere keuze kan verstrekkende gevolgen hebben voor de toekomst. Ik gun ieder mens heerlijk en eerlijk voedsel, zodat niemand gebrek hoeft te lijden en iedereen genieten kan! Dat maakt me blij en gelukkig...!

God

24 Heb heel Gods schepping lief, het geheel ervan, elke regendruppel en elke zandkorrel. Heb elk boomblad, elke straal van Gods licht lief. Heb de dieren en de planten lief, alles!

Fjodor Dostojevski (1821-1881)

25 Ik ben ik plus mijn omgeving. En als ik niet voor die laatste zorg, dan zorg ik ook niet voor mezelf.

José Ortega y Gasset (1883-1955)

DE NATUUR KAN WEL WAT LIEFDE GEBRUIKEN

Een schitterend meesterwerk bevat 365 keer inspiratie en geeft voor elke dag een moment om stil te staan bij de natuur. Journalist Cees Baan heeft de mooiste quotes uit de rijke christelijke traditie verzameld. Deze reis langs grote en kleine denkers uit de christelijke traditie spoort ons aan om aan een mooiere wereld te werken. Dit fraai gebonden boek geeft voor elke dag nieuwe en eeuwenoude inspiratie.

CEES BAAN (1953) werkte als journalist bij *Viva*, *Centraal Weekblad*, *Margriet*, *NCRV*, *Villa Felderhof* en *Katholiek Nieuwsblad*. Op dit moment begeleidt hij vooral afscheidsdiensten.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 435 3879 4 • NUR 625

9 789043 538794